

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2017 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 974/13 z powództwa W. F. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. oraz Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) – Curie w Z. Sąd Rejonowy w Zgierzu:

- w punkcie 1 umorzył postępowanie w zakresie kwoty 3 groszy,
- w punkcie 2 zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. oraz Wojewódzkiego Szpitala (...) – Curie w Z. na rzecz W. F. kwotę 25.000 zł z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego (przy czym od pierwszego z pozwanych z odsetkami ustawowymi od dnia 25 sierpnia 2012 roku, natomiast od drugiego pozwanego z odsetkami ustawowymi od dnia 12 czerwca 2014 roku), z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego z obowiązku zapłaty,
- w punkcie 3 oddalił powództwo o skapitalizowaną rentę na zwiększone potrzeby powódki,
- w punkcie 4 zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. oraz Wojewódzkiego Szpitala (...) – Curie w Z. na rzecz W. F. kwotę 19.699 zł z tytułu odszkodowania mającego pokrywać koszty opieki osób trzecich nad powódką (przy czym od pierwszego z pozwanych z odsetkami ustawowymi od kwoty 3092 zł od dnia 25 sierpnia 2012 roku i odsetkami ustawowymi od kwoty 16.607 zł od dnia 10 sierpnia 2017 roku, natomiast od drugiego z pozwanych z odsetkami ustawowymi od kwoty 3092 zł od dnia 12 czerwca 2014 roku i odsetkami ustawowymi od kwoty 16.607 zł od dnia 9 sierpnia 2017 roku), z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego z obowiązku zapłaty,
- w punkcie 5 zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. oraz Wojewódzkiego Szpitala (...) – Curie w Z. na rzecz W. F. kwotę 1250 zł z tytułu odszkodowania (przy czym od pierwszego z pozwanych z odsetkami ustawowymi od dnia 25 sierpnia 2012 roku, natomiast od drugiego z pozwanych z odsetkami ustawowymi od dnia 12 czerwca 2014 roku), z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego z obowiązku zapłaty,
- w punkcie 6 zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. oraz Wojewódzkiego Szpitala (...) – Curie w Z. na rzecz W. F. rentę na zwiększone potrzeby za okres od 11 lipca 2017 roku i na przyszłość w wysokości po 860 zł miesięcznie płatną do dziesiątego dnia każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności każdej z raty, z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego z obowiązku zapłaty,
- w punkcie 7 ustalił, że pozwani ponoszą odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 3 lutego 2012 roku, które mogą ujawnić się w przyszłości,
- w punkcie 8 oddalił powództwo w pozostałym zakresie,
- w punkcie 9 zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 1824 zł z tytułu kosztów procesu,
- w punkcie 10 nakazał pobrać solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zgierzu kwotę 5925 zł z tytułu kosztów sądowych,
- w punkcie 11 i 12 orzekł o nieobciążaniu powódki kosztami procesu i kosztami sądowymi.

Wyżej opisany wyrok zapadł w wyniku ustalenia przez Sąd Rejonowy, że pozwani odpowiadają za skutki przewrócenia się powódki w dniu 3 lutego 2012 roku w trakcie pobytu na oddziale rehabilitacji pozwanego szpitala, a to dlatego, że do wypadku doszło w trakcie przemieszczania się powódki między salami tego szpitala, w trakcie którego nie

zapewniono powódce asystę fizjoterapeuty. Powódka na skutek przewrócenia się doznała przekrętarzowego złamania kości udowej lewej i w następstwie tego wystąpił u niej stały uszczerbek na zdrowiu.

(wyrok k. 363-364, uzasadnienie wyroku k. 371-385)

Apelację od wyżej opisanego wyroku Sądu Rejonowego złożył pozwany (...) S.A. oświadczając, że zaskarża wyrok w zakresie punktów 6 i 7 – jedynie w tej części, w jakiej w obydwu tych punktach Sąd Rejonowy nie zastrzegł, że odpowiedzialność (...) S.A. ogranicza się do kwoty 46.500 euro, co stanowi równowartość 184.242,30 zł.

Strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez ograniczenie odpowiedzialności pozwanego (...) S.A. do kwoty 46.500 euro stanowiącej równowartość 184.242,30 zł, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Pozwany zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 824 § 1 k.c. w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2017 roku w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej świadczeniodawcy udzielającego świadczeń opieki zdrowotnej w zw. z art. 444 § 2 k.c. i art. 189 k.p.c. poprzez brak zastrzeżenia w wyroku wyżej wskazanej, kwotowej granicy odpowiedzialności strony pozwanej wynikającej z wysokości sumy ubezpieczenia.

(apelacja pozwanego k. 389-391)

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

(odpowiedź powoda na apelację k. 402-403)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego (...) S.A. jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje jako własne ustalenia faktyczne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego.

Brak jest podstaw do przyjęcia, że Sąd Rejonowy naruszył w wydanym przez siebie wyroku przywołane przez stronę pozwaną przepisy prawa materialnego. Z art. 824 § 1 k.c. wynika, że suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela. Nie oznacza to jednak, że brak zastrzeżenia tego rodzaju górnej granicy odpowiedzialności w wyroku uwzględniającym powództwo przeciwko zakładowi ubezpieczeń w zakresie ustalenia zasady odpowiedzialności oraz w zakresie świadczeń wymagalnych w przyszłości narusza przepisy prawa. Naruszeniem przywołanych w apelacji strony pozwanej przepisów prawa materialnego byłoby uwzględnienie powództwa przez sąd w zakresie, w jakim suma świadczeń ubezpieczeniowych wypłaconych już stronie powodowej oraz niewypłaconych lecz już wymagalnych w dacie wyrokowania, a przy tym zasądzonych na rzecz powoda w wyroku, przekraczałyby sumę ubezpieczenia. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodziła. Suma ubezpieczenia wynikająca z umowy ubezpieczenia zawartej przez pozwanych i obowiązującej w dacie zajścia zdarzenia opisanego w pozwie wynosiła 46.500 euro (k. 357), co według kursu ustalonego w oparciu o treść wówczas obowiązującego §4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej świadczeniodawcy udzielającego świadczeń opieki zdrowotnej (Dz.U. nr 3 z 2008 roku, poz. 10) stanowiło równowartość kwoty 184.242,30 zł. Suma świadczeń zasądzonych na rzecz powódki w wyżej przywołanym wyroku Sądu Rejonowego i wymagalnych na dzień wyrokowania (tj. suma wszystkich świadczeń poza świadczeniami z tytułu renty na przyszłość zasądzonych w punkcie 6 wyroku wymagalnymi po dniu wyrokowania) nie przekracza wyżej wskazanej sumy ubezpieczenia, czego strona pozwana w swojej apelacji nie kwestionowała.

Brak jest natomiast podstaw do przyjęcia, że uwzględniając powództwo w zakresie świadczeń okresowych wymagalnych w przyszłości (tj. w szczególności w zakresie renty) sąd miał obowiązek zastrzec, że obowiązek zapłaty

renty przez pozwanego będącego zakładem ubezpieczeń wygaśnie w razie wyczerpania sumy ubezpieczenia. Art. 319 k.p.c. stanowi o tym, że jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może – nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości – uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Wyżej przywołany przepis nie dotyczy jednak skutków związanych z możliwością wyczerpania się w przyszłości (tj. już po dacie wyrokowania) sumy ubezpieczenia i związanych z tym granic odpowiedzialności pozwanego zakładu ubezpieczeń, a zatem nie może on stanowić podstawy prawnej umieszczenia w wyroku zastrzeżenia, jakiego domagała się w apelacji strona pozwana (por. w szczególności uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2011 r., III CZP 128/10, OSNC z 2011, nr 10, poz. 108).

Dodać należy, że wyczerpanie sumy ubezpieczenia w przyszłości, tj. już po wydaniu wyroku w przedmiotowej sprawie, jest zdarzeniem, które może zajść, ale nie jest zdarzeniem pewnym i z tego względu brak było podstaw do uwzględnienia tej okoliczności przez sąd I instancji z urzędu przy wydawaniu wyroku (strona pozwana wprost i w sposób wyraźny nie wносиła na etapie postępowania przed sądem I instancji o umieszczenie takiego zastrzeżenia w sentencji wyroku). Zapłata przez pozwanego zakład ubezpieczeń w przyszłości, tj. już po powstaniu tytułu wykonawczego zobowiązującego tego pozwanego do spełnienia świadczenia odszkodowawczego o charakterze okresowym (renty), kwot pieniężnych odpowiadających wyżej wskazanej sumie gwarancyjnej ustalonej w umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej będzie mogło natomiast stanowić w przyszłości podstawę powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 824 § 1 k.c. – por. wyżej przywołaną uchwałę SN w sprawie III CZP 128/10), a jeżeli wyrokowi Sądu Rejonowego wydanemu w niniejszej sprawie nie zostanie do tego czasu nadana klauzula wykonalności, to pozwany będzie mógł wystąpić z powództwem o ustalenie wygaśnięcia spoczywającego na nim obowiązku zapłaty renty na skutek nowego zdarzenia mającego miejsce już po dacie wyrokowania w sprawie niniejszej (tj. na skutek wyczerpania w przyszłości sumy ubezpieczenia).

W zakresie dotyczącym zawartego w punkcie 7 zaskarżonego wyroku ustalenia przez Sąd Rejonowy na podstawie art. 189 k.p.c. odpowiedzialności strony pozwanej za mogące powstać w przyszłości skutki zdrowotne zdarzenia opisanego w pozwie dla powódki stwierdzić należy, że wyżej przywołany punkt wyroku dotyczy jedynie ustalenia zasady odpowiedzialności oraz istnienia tej zasady na dzień wyrokowania, a zatem w żaden sposób nie dotyczy on tego, czy i kiedy może zajść w przyszłości zdarzenie polegające na tym, że wyczerpaniu ulegnie – na skutek wypłaty na rzecz powódki dalszych świadczeń ratalnych przewidzianych w punkcie 6 wyroku - wyżej przywołana suma ubezpieczenia. Jak już wyżej wskazano, ewentualne zajście w przyszłości takiej sytuacji będzie nowym zdarzeniem dotyczącym zakresu (a nie zasady) odpowiedzialności pozwanego (...) S.A. za skutki zdarzenia z dnia 3 lutego 2012 roku, wobec czego w razie zajścia takiego zdarzenia (...) S.A. będzie mogło się na nie powoływać i w związku z tym albo wnosić wówczas o oddalenie z tego względu ewentualnego kolejnego powództwa W. F. o wypłatę dalszych świadczeń albo na podstawie art. 189 k.p.c. wnosić o ustalenie, że na skutek wyczerpania sumy ubezpieczenia (...) S.A. nie ponosi dalszej odpowiedzialności za skutki wyżej wskazanego zdarzenia.

Zaznaczyć należy ponadto, że z treści art. 189 k.p.c. nie da się wywieść obowiązku sądu polegającego na tym, aby obok ustalenia istnienia danego stosunku prawnego (tj. np. istnienia w dacie wyrokowania obowiązku strony pozwanej dotyczącego naprawienia szkód wynikających z danego zdarzenia) jednocześnie także wskazywać, jakie przyszłe i niepewne zdarzenia mogą skutkować wygaśnięciem tego obowiązku.

Wobec powyższego apelacja pozwanego podlegała oddaleniu.

Z uwagi na oddalenie apelacji w całości pozwany (...) S.A. jako strona przegrywająca postępowanie apelacyjne powinien na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zwrócić powódce koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu wywołanym apelacją, tj. kwotę 1800 zł, której wysokość ustalono na podstawie §10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z §2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800 z późn. zmianami).